

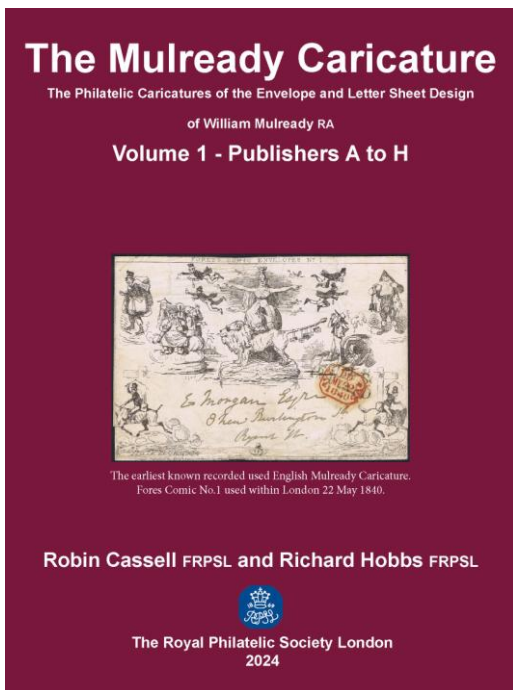
Karykatury koperty Mulready'ego

Witold Mikołajczyk

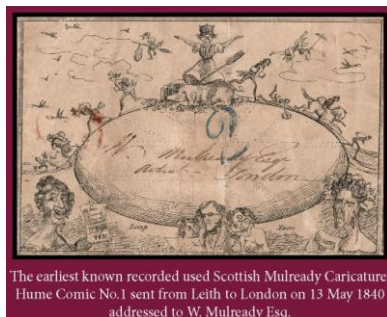
Do rąk filatelistów trafił niezwykle katalog. Jest to dwutomowe wydawnictwo The Royal Society London (Królewskie Towarzystwo Filatelistyczne w Londynie) pt. The Mulready Caricature. The Philatelic Caricatures of the Envelope and Letter Sheet Design of William Mulready RA, (Karykatury Mulready'ego. Karykatury filatelistyczne w projektach kopert i arkuszy listowych Williama Mulready'ego) [1]. Autorami monumentalnego katalogu liczącego 872 strony są: Robin Cassell i Richard Hobbs. Robin Cassell w 2000 roku założył filatelistyczne forum badawcze The Mulready Group, od 2007 r. prowadzi działalność handlową pod nazwą Mulready Philatelics [2].

Z kolei, chemik dr Richard Hobbs, jest kolekcjonerem wydania Queen Victoria – Two Penny Blue 2d z 1841 r. (Mi 4c). Jego zbiór zawiera ponad 5000 egz. W 2007 r. poznał Robina Cassella i rozpoczął kolekcjonowania karykatur Mulready'ego. Obecnie specjalizuje się w wiktoriańskich kopertach propagandowych. Jego eksponaty były nagrodzone złotymi medalami na międzynarodowych wystawach: Brasilia 2017, Sztokholm 2019 i Londyn 2022.

Obwoluta (przód i fragment tyłu) pierwszego tomu opracowania Robina Cassella i Richarda Hobbsa „Karykatury Mulready’ego” z 2024 r. [3].

The earliest known recorded used Scottish Mulready Caricature. Hume Comic No.1 sent from Leith to London on 13 May 1840 addressed to W. Mulready Esq.

W 1984 r. została wydana książka „British Pictorial Envelopes of the 19th Century” (*Brytyjskie koperty obrazkowe z XIX wieku*), której autorami byli Bodily Richard, Chris Jarvis i Charless Hahn [4].

W tym opracowaniu wymienia się 305 różnych walorów.

Katalog Cassella i Hobbsa (z 2024 r.) prezentuje spis znanych i zarejestrowanych 941 karykatur kopert Mulready'ego. W niniejszej książce zamieszczono 2392 kolorowe ilustracje wszystkich znanych egzemplarzy wraz z ich obecnym miejscem przechowywania.

Mamy nadzieję, że te nowe szczegółowe informacje zapewnią kolejną „biblię” do zbierania i zrozumienia tych fascynujących kopert. W 41. biuletynie TEMATICA zamieściłem jedną z karykatur, kopertę Forsea [5], która jest również odnotowana w katalogu Cassella i Hobbsa na str. 129 [6].

Strona 129 z książki Cassella i Hobbsa.

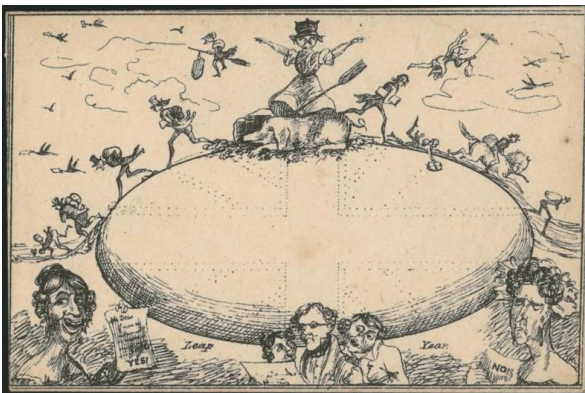

Istniały dwa główne ośrodki wydające koperty z karykaturami Mulready'ego.

W Edynburgu działali: Lawrie & Knight na Dundas Street, Lesage na Hanover Street, Macgregor na India Place, Martin na Arthur Street i Menzies na Princes Street. Wszyscy byli księgarzami, drukarzami lub sklepikarzami. W Leith działał Hume.

Pierwsza karykatura autorstwa Hume'a, jego koperta Comic Envelope No.1 – „Britannia siedząca na jajku”, została wysłana z Leith 13 maja 1840 r., zaledwie tydzień po wydaniu koperty Mulready'ego, i dotarła do Londynu 15 maja. Została ona zaadresowana do samego Williama Mulready'ego [7].

„Britannia siedząca na jajku”.

Drugi ośrodek to Londyn. Wśród wydawców należy wymienić drukarza Samuela W. Foresa, z którym współpracował grafik John Leech. Ich pierwsza koperta przedstawiała Brytanię wysyłającą swoich posłańców.

Lew z przepaską na oku ma na plecach małą w mundurze z przekrzywionym kapeluszem. Po lewej stronie odniesienia do Chin oraz opium, po prawej plantator z Murzynem i beczką, u dołu po lewej i prawej stronie spieszący się okrakiem na koniach kurierzy pocztowi [8].

Britannia wysyłająca swoich posłańców.

Kolejni to: Ackermann, Southgat i Spooner, a także Thomas White i inni. Poza Londynem współpracownikami byli Mason z Brighton, a nawet francuski artysta Theodore Maurisset, który stworzył serię dwunastu pięknie wykonanych projektów wyłącznie na rynek angielski.

W przedstawianym opracowaniu Cassella i Hobbsa [1] czytelnik znajdzie wersje karykatur kopert Mulready'ego zaprojektowanych przez współczesnych mu autorów.

Koperty Mulready'ego już w dniu ich wprowadzeniu do obiegu 6 maja 1840 r. zostały uznane za dość pompatyczne i dziwaczne. Przedstawiały narodową personifikację Wielkiej Brytanii jako punkt centralny. Liczby u góry po prawej i lewej stronie nawiązywały do

kontynentów. W dolnych rogach umieszczone były rodziny pochłonięte czytaniem listów. „The Times” 6 maja 1840 r. we wstępniaku pisał: „Zaszczycił nas widok jednej z nowych okładek znaczków i musimy powiedzieć, że nigdy nie widzieliśmy nic bardziej absurdalnego niż figura lub alegoryczne urządzenie, za pomocą którego zaznaczono jej oficjalny charakter” [10].

Już 9 maja 1840 r. „Morning Post” nie tylko skrytykował projekt Mulready'ego, ale także wspominał o nowej karykaturze autorstwa Foresa [11].

W lutym 1841 r. koperty Mulready'ego zastąpiono tak zwaną Penny Pink, kopertą opartą na tym samym założeniu co projekt Mulready'ego, ale skomplikowany szkic zastąpiono prostym portretem królowej Wiktorii w okrągłej ramce wraz z napisem „Postage One Penny”.

Koperty Mulready'ego nie zostały początkowo wycofane, a ich zapasy nadal znajdowały się w urzędach pocztowych. Jednak w listopadzie 1842 r. zapasy zostały wycofane i ostatecznie zniszczone.

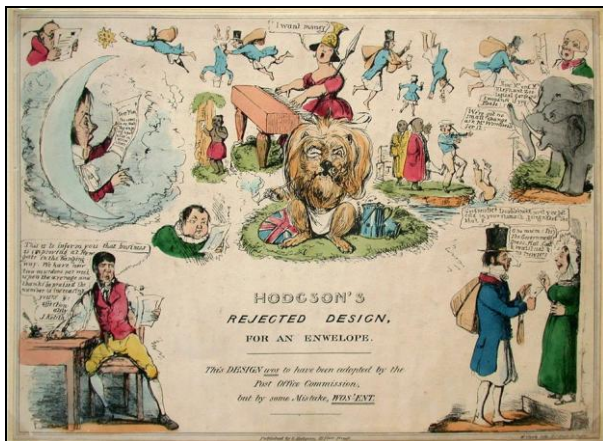
Na portalach aukcyjnych można znaleźć wiele kopert Mulready'ego, jak i ich karykatur. To tylko od przedmiotu budowanego eksponatu i jego autora zależy, czy skorzysta z tego rodzaju materiału.

(patrz także okładka, str. 4)

-
- [1] The Mulready Caricature. The Philatelic Caricatures of the Envelope and Letter Sheet Design of William Mulready RA, London 2024, ISBN 978-1-913015-31-2, patrz: <https://www.rpsl.org.uk/language/en-US/Home/Publications/Books/Mulready-Caricatures> ; Cena detaliczna 200 funtów, dla członków RPSL 180 funtów;
 - [2] <https://www.ebay.co.uk/str/mulreadyphilatelics> ; <https://www.facebook.com/mulreadyphilatelics1/> ; <https://www.museumofphilately.com/collector/201> ;
 - [3] https://www.rpsl.org.uk/portals/0/RPSL/Publications/Mulready%20DustJacket%20Vol-01%20RGB.jpg?ver=jbu9NBIFyI20fk7_1v-gtQ%3d%3d ;
 - [4] Klasa Otwarta. Klasa niezliczonych możliwości /w:/TEMATICA Biuletyn nr 41 s. 55;
 - [5] <https://www.rpsl.org.uk/language/en-US/Home/Publications/Books/Mulready-Caricatures>
 - [6] Drugie wydanie miało miejsce w 1986 r. <https://www.collectorsclubchicago.org/product/british-pictorial-envelopes-of-the-19th-century-ritchies-bodily-chris-jarvis-and-charless-hahn-1986/>
 - [7] zobacz poz. 2911 <https://stampauctionnetwork.com/y/y1037207.cfm> ;
 - [8] <https://www.spink.com/lot/24015001101> ; <https://www.barrell.co.uk/products/95412>
 - [9] <https://postalmuseum.si.edu/exhibition/the-queen%E2%80%99s-own-postal-reforms-that-transformed-the-mail/mulready-stationery> ;
 - [10] por. przypis 1;
 - [11] jw.

„Karykatury
koperty Mulready’ego”
(artykuł na str. 63)

Karykatura Mulready’ego autorstwa
Hodgsona, na której Britannia
śpiewa „I want money”,
a człowiek w Księżycu czyta list
zaczynający się od „Dear Moon” [9].

W Internecie znajdujemy
także wiele karykatur koperty
Mulready’ego z 1840 r., które
przeszły drogę pocztową.

Karykatura koperty
Mulready’ego – koperta
wysłana 29 maja 1840 r.
(Fores Comic Envelope).

Karykatura koperty
Mulready’ego – ręczna
kolorowana koperta
J.W. Southgate’a nr 1
„The Pickpocket”, wysłana
22 października 1840 r.
z Nottingham do Warkop.